

การศึกษาสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 *

A STUDY OF THE CONDITION OF CARING AND HELPING STUDENTS WITH
COMMUNITY PARTICIPATION FOR SMALL SCHOOLS UNDER THE PHRA NAKHON
SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹เปรมยุดา สูดจำ Premyuda Sudjum, ²บุญเชิด ชำนิศาสตร์ Booncherd Chumnisart,

³สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: bestnim1982@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการศึกษาสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 335 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันช่วยเหลือและแก่นักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

คำสำคัญ: ดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ชุมชนมีส่วนร่วม, โรงเรียนขนาดเล็ก, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this research article was to study the condition of caring and helping students with community participation for small schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. Quantitative research was conducted and collected data of 335 samples from administrators and teachers of small schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. Data were analyzed using descriptive statistics consisted of percentage, mean and standard deviation. Results showed that the condition of caring and helping students with community participation for small schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 in overall and in each aspect were at a high level in all 5 aspects, namely student support and development, student

*Received: December 07, 2022, Revised: December 20, 2022, Accepted: December 21, 2022.

screening, knowing students individually, protecting, helping and correcting students, and transferring students.

Keywords: Student Support, Community Participation, Small Schools, Primary Schools

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 สถานการณ์โลกมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) (วิลาวรรณ พิมพ์ประสงค์, 2563)

การจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นช่วงต้น เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน จึงมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เป็นต้นว่า แต่งกายผิดระเบียบ กระด้างกระเดื่อง ไม่มีสัมมาคารวะ เหม่อลอย เก๋ตัว เชื่องซึม พูดจាក้าวร้าวไม่สุภาพ ได้เสียงเสียงดัง เอะอะ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม (2544) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมวัยรุ่นไทย พบว่า พฤติกรรมที่ขัดต่อสังคมของเด็กไทยโดยทั่วไป คือ การลักเล็กขโมยน้อย การพูดเท็จ การหนีโรงเรียน การดื้อรั้น การขัดขืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ การยกพวกเข้าตีหรือนัดกันไปชกต่อย การทะเลาะวิวาทเด็กเล็กหรือเด็กผู้หญิง การขโมยเงินของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการป้องกัน และแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้

จากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต พบว่า ปัญหาของเยาวชนในโรงเรียน ร้อยละ 30 ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น ปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2560) นอกจากนี้ เยาวชน 1 ใน 10 เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเองและสามารถใช้ศักยภาพของตนในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ซึ่งมีสถานศึกษาที่มีนักเรียนจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมจากปัญหาดังกล่าว ในการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน พบข้อมูลนักเรียนมีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กับคนตามลำพัง สภาพเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีจิตใจว่าเหว มีความรู้สึกขาดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อด้านการเรียน มาโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่มีสมาธิในการเรียน บางครั้งตื่นสายมาโรงเรียนไม่ทัน บางคนขาดเรียน หนีเรียน ผลการเรียนตกต่ำ นักเรียนเหล่านี้ถ้าถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี เช่น การใช้สารเสพติด หรือไปเที่ยวเตร่มั่วสุมอาจล่อลวงตามได้ง่าย จากปัญหาดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาต่างๆ เพื่อให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนในสังคมปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1) ประชากร คือ ประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 177 โรงเรียน จำนวน 2,586 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้จากตารางเปรียบเทียบสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie & D.W. Mogan (อ้างใน ธาณินท์ ศิลป์จารุ, 2551) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร เช่นเดียวกัน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 335 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการเพื่อพิจารณาลักษณะพื้นที่และสถานที่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (rating scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และเป็นข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน จำนวน 40 ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และด้านการส่งต่อเด็ก

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 1) ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) กำหนดนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยอาศัยฐานทฤษฎีและงานวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งใน

การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยจะคำนึงถึงการสร้างแบบสอบถามให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องและการได้แบบสอบถามที่ดีมีคุณภาพมีความตรงทั้งในเชิงโครงสร้าง (construct validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) รวมทั้งความเชื่อมั่น (reliability) 4) นำร่างแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ศึกษานิพนธ์เพื่อตรวจแก้ไขและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม 5) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญรวมจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) การใช้ภาษาและพิจารณาว่าแบบสอบถามครอบคลุมของเนื้อหาหรือไม่โดยการหาดัชนี (index of congruence: IOC) 6) พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.7 ถึง 1.00 มีจำนวน 40 รายการ และปรับปรุงแก้ไขภาษาตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การทดลองใช้ต่อไป 7) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกำหนดให้บุคลากรจำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.817

4. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ในการตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีการแปลผลคะแนนจากบุญชม ศรีสะอาด (2535)

สรุปผลการวิจัย

สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในรายด้านทั้ง 5 ด้านและภาพรวม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในรายด้านและภาพรวม

สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในรายด้านและภาพรวม	ระดับ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.00	0.55	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	4.08	0.67	มาก
3. การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.11	0.74	มาก
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน	3.99	0.69	มาก
5. การส่งต่อนักเรียน	3.97	0.70	มาก
ภาพรวม	4.03	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และ ด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการเยี่ยมบ้านให้ครบทุกบ้านเพื่อได้ทราบข้อมูลที่แท้จริง ครูทราบข้อมูลด้านความสามารถ ด้านการเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านความปลอดภัย และด้านอื่นๆ และมีการตรวจสอบและประเมินผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาเอาใจใส่กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาเป็นลำดับแรก มีการติดตามและประเมินผลการคัดกรองนักเรียน และมีวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการคัดกรองนักเรียน พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดกิจกรรมและโครงการที่หลากหลายให้เหมาะกับวัย ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนคาดหวัง และมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพตามความรู้ ความสามารถ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีกิจกรรมและโครงการที่เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตามและสนับสนุนช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคน ไม่ปล่อยปละละเลย

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ช่วยมาตรการป้องกันมิให้ปัญหาลุกลามเกินแก้ไข เมื่อพบนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนครูที่ปรึกษาจะมีหนังสือแจ้งผู้ปกครอง และมีการนิเทศ ติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องหลังการส่งต่อนักเรียน และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ส่งนักเรียนต่อครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัย พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับการศึกษาดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า มีการเยี่ยมบ้านให้ครบทุก บ้านเพื่อได้ทราบข้อมูลที่แท้จริง ครูทราบข้อมูลด้านความสามารถ ด้านการเรียนรู้ ด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านความปลอดภัยและด้านอื่นๆ และมีการตรวจสอบและ ประเมินผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาเอาใจใส่กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาเป็น ลำดับแรก มีการติดตามและประเมินผลการคัดกรองนักเรียน และมีวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง จัด กิจกรรมและโครงการที่หลากหลายให้เหมาะกับวัย ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียน คาดหวัง และมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพตามความรู้ ความสามารถ และข้อที่มีความคิดเห็น น้อยที่สุด คือ มีกิจกรรมและโครงการที่เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพมาก มีการปฏิบัติกับนักเรียนทุก คนอย่างเท่าเทียมกัน จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตามและสนับสนุนช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และ มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยมาตรการป้องกันมิให้ปัญหาลุกลามเกิน แก้ไข เมื่อพบนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนครูที่ปรึกษาจะมีหนังสือแจ้งผู้ปกครอง และมีการนิเทศ ติดตามผล เป็นระยะอย่างต่อเนื่องหลังการส่งต่อนักเรียน และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ส่งนักเรียนต่อครูฝ่าย ปกครอง ครูแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งผลการวิจัยบางประการมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราภรณ์ เดชสุภา (2551) ที่ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียน ประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วยการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน และการป้องกันแก้ไข ปัญหานักเรียน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 อันกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูทราบข้อมูลด้านความสามารถ ด้านการเรียนรู้ ด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านความปลอดภัยและด้านอื่นๆ มีการเยี่ยม บ้านให้ครบทุกบ้านเพื่อได้ทราบข้อมูลที่แท้จริงใช้เครื่องมือในการดำเนินงานในแต่ละรูปแบบ มีการวางแผนการบริหารเชิงระบบอย่างเป็นขั้นตอน ดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและบันทึกผลอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน ตรวจสอบและประเมินผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ศึกษาข้อมูลของนักเรียนจากหลาย ที่เช่น ระเบียบสะสม สังเกต สัมภาษณ์ เป็นต้น มีแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 2) การคัดกรองนักเรียน ครูเข้าถึงปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องเอาใจใส่กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหาเป็นลำดับแรก เก็บผลการคัดกรองไว้เป็นความลับ แจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบโดยควร ระมัดระวังเรื่องการสื่อสารคัดกรองนักเรียน พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลในกลุ่มของครูที่ปรึกษา ติดตามและประเมินผลการคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน มีกิจกรรมและโครงการที่เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น ส่งเสริมและ

พัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพตามความรู้ ความสามารถให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนคาดหวัง จัดกิจกรรมและโครงการที่หลากหลายให้เหมาะกับวัย จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) สำหรับผู้เรียนจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการประเมินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคน ไม่ปล่อยปละละเลย ให้การปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตามและสนับสนุนช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน นิเทศติดตามการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน ประเมินผลการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน การส่งนักเรียนต่อครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหา เมื่อพบนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนครูที่ปรึกษาจะมีหนังสือแจ้งผู้ปกครอง ช่วยมาตรการป้องกันมิให้ปัญหาลุกลามเกินแก้ไขมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วางแผนตามระบบมาตรฐาน (PDCA) ในการส่งต่อนักเรียน นิเทศ ติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องหลังการส่งต่อนักเรียน จัดทำระบบสารสนเทศในการส่งต่อนักเรียน สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการช่วยเหลือนักเรียน สรุปองค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่นำมาเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เหตุนั้น โรงเรียนจึงควรจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเพื่อเป็นการตรวจสอบและทำการรู้จักนักเรียนให้มากขึ้น

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการคัดกรองนักเรียน พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน เหตุนั้น โรงเรียนจึงควรเพิ่มการคัดกรองและมีความเข้มข้นในการคัดกรองนักเรียนมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีกิจกรรมและโครงการที่เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น เหตุนั้น โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มากขึ้น

1.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก่นักเรียน มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคน ไม่ปล่อยปละละเลย เหตุนั้น โรงเรียนจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความเอาใจใส่ช่วยเหลือป้องกันนักเรียนมากยิ่งขึ้น

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การส่งนักเรียนต่อครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหา เหตุนั้น โรงเรียนจึงควรเพิ่มการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนในการดูแลส่งต่อนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชุมชนมีส่วนร่วมโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม เช่น หลักสังคหวัตถุ 4 หลักกัลยาณมิตร 7 หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีชุมชนมีส่วนร่วมโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2560). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.

กรุงเทพมหานคร: ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุง) ครั้งที่ 2

พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ธานินท์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2538). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2552). พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

-
- พัชรภรณ์ เดชสุภา. (2551). ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิลาวรรณ พิมประสงค์. (2563). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/ppvilawan21/thaksa-haeng-stwrrs-thi-21> สืบค้นเมื่อ 24 ก.ค. 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุชา จันทรเฒ. (2544). วัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.